

PİYAN - EBER SARISI (Thermopsis turcica) TÜR EYLEM PLANI REVİZE RAPORU

GEREKÇE :

Malumları olduğu üzere; Ülkemiz zengin bir biyolojik çeşitliliğe sahiptir. Bakanlığımızın temel vazifelerinden biri de biyolojik çeşitliliğin korunmasıdır. Ülkemize özgü türlerimizin belirlenmesi ve korunmasına yönelik çalışmaları yapmak, nesli tehlike altına düşmüş, düşebilecek türlerin korunmasına yönelik eylem planlarını hazırlanmak Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüzün görevleri arasındadır.

2 - 4 Şubat 2014 tarihlerinde Genel Müdürlüğümüzün organizasyonunda ilgili kamu kurumları, bilim insanları ve sivil toplum kuruluşlarından uzmanların katılımı ile yapılan Nesli Tehlike Altındaki Türlerin Korunması Stratejisi Eylem Planı Çalıştay'ında, ülkemizde bulunan bitki ve hayvan türlerinden 200 - 250 arası türün ülkemizde varlıklarını koruyabilmesi için özel koruma tedbirlerine ihtiyaç olduğu belirlenmiştir.

Ülkemizde nesli tehlike altında olan türlerin yok olmasının, nesli tehlike altında olmayan türlerin nesillerinin tehdit altına girmesinin önüne geçilmesi amacıyla hazırlanan, 2015 - 2023 yıllarını kapsayan **Türkiye'nin Tür Koruma Stratejisi ve Eylem Planı** ile, öncelikli olarak tedbir alınması gereken türler ve türlerin hangi yöntemlerle korunacağına dair stratejiler **Ek.4 Eylem Planları Tablosu**'nda belirlenmiştir.

Türkiye'nin Tür Koruma Stratejisi ve Eylem Planı ile ayrıca, her yıl korumada öncelikli en az 10 tür için eylem planı hazırlanması ve uygulanması, hedefi belirlenmiştir.

2013 yılında, **Türkiye'nin Tür Koruma Stratejisi ve Eylem Planı**'ndan önce, eylem planı hazırlanan türlerden biri de **Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica)**'dır.

Ülkemizin sahip olduğu yaklaşık 3.000 adet **endemik bitki** türünden biri de **Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica)**'dır. Habitat seçici bir bitki olduğundan, **dünyada sadece** Konya - Afyonkarahisar İlleri Akşehir ve Eber Gölleri çevresinde, sadece taban suyu yüksek alanlarda doğal olarak yetişmektedir. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı'na göre " **CR** " (**Critically Endangered**) kategorisinde "**Çok Tehdit Altında**" yani **çok yakın bir gelecekte yok olma riski altında bulunan grupta** yer almaktadır. Her çiçekten sadece bir adet meyve çıkan Baklagiller içinde, tek çiçekten 3 meyve oluşturma özelliği ile ön plana çıkan Piyan (Eber Sarısı); bu özelliği ile dünya üzerinde eşsiz bir öneme sahip olup, bu nedenle **önemli bir biyolojik çeşitlilik - bitkisel gen - kaynağıdır**.

Gerek uluslararası yükümlülüklerimiz, gerekse ulusal mevzuatımızdan kaynaklanan sorumluluklarımız gereği; türün neslinin devamını tehdit eden faktörler ve bu faktörlerin engellenmesi için yapılması gereken çalışmaları belirlemek, türün yaşam alanlarının korunması ve uzun vadede neslinin devamı ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak için hazırlanan **Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Koruma Eylem**

Planı Genel Müdürlüğümüzün 17.12.2013 tarihli ve 29888077-440.02-238875 sayılı Olur'u ile onaylanmıştır.

Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Koruma Eylem Planı'nda yaşanan önemli eksikliklerden birisi de, eylem planı hazırlayıcılarının kullanabilecekleri uygun bir eylem planı formatı ve yararlanabilecekleri bir rehberin bulunmamasıdır.

Tür eylem planları hazırlanırken bilgi boşluğunun tamamlanması, yaşanan sıkıntıların giderilmesi, yapılacak çalışmalarda doğru sonuçlara ulaşılması amacıyla hazırlanan " **Tür Eylem Planı Hazırlama Rehberi** " Genel Müdürlüğümüzün 09.02.2015 tarihli ve 29888077-440.02-33079 sayılı emirleri ile Müdürlüğümüze gönderilmiştir.

Farklı kurum, kuruluş veya kişilerin görev ve sorumluluk üstlendiği Eylem Planında; eylem planı uygulamalarının izlenmesi başarıyı artıran en önemli unsurlardan biridir.

Eylem Planı uygulamalarının yanı sıra, eylem planı uygulamalarının tür ve/veya yaşama alanları üzerinde yarattığı etkiyi ve değişimleri saptamak ve hedeflere ulaşıp ulaşılamadığını ölçmek için izleme yapmak gerekmektedir.

Eylem Planının izlenmesi için en etkili mekanizmalardan biri; eylem planında görev ve sorumluluk üstlenmiş kurum ve kuruluş temsilcilerinden oluşan **Eylem Planı Yürütme Komitesi** oluşturulmasıdır.

Yukarıda verilen bilgiler ve "Tür Eylem Planı Hazırlama Rehberi" kapsamında yapılan değerlendirme neticesinde;

Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Koruma Eylem Planı'nın en önemli eksikliğinin; Eylem Planı Yürütme Komitesi'nin oluşturulmamış olması ve/veya öngörülmemiş olmasıdır.

Yürütme Komitesi'nin tanımlanmamış olması, 2014 – 2018 yıllarını kapsayan Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Koruma Eylem Planı kapsamında belirlenen faaliyetlerin bugüne kadar gerçekleştirilememesine sebep olmuştur.

Başarıya ulaşmanın anahtarının düzenli izlemeler yapılarak uygulanan programda yerinde ve zamanında müdahaleler yapılması olduğunun bilinciyle; Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Eylem Planı'nın revize edilmesine ihtiyaç duyulmuştur.

SONUC :

(1.) Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Eylem Planı Faaliyet Planı'nın Ek:1'deki biçimiyle revize edilmesine,

(2.) **Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Eylem Planı Sekreteryaya** görevinin, Orman ve Su İşleri Bakanlığı V. Bölge Müdürlüğü Afyonkarahisar Şube Müdürlüğü tarafından yerine getirilmesine,

(3.) **Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Eylem Planı Yürütme Komitesi**'nin; Orman ve Su İşleri Bakanlığı V. Bölge Müdürlüğü Afyonkarahisar Şube Müdürlüğü, Afyonkarahisar İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Bolvadin İlçe Kaymakamlığı, Çay İlçe Kaymakamlığı, Sultandağı İlçe Kaymakamlığı, İlgili Üniversite (Afyon Kocatepe Üniversitesi), Doğa Araştırmaları Derneği (DAD), Eber Gölü Koruma ve Yaşatma Derneği'nden karar verme yetkisine sahip kişilerden oluşturulmasına;

(4.) Yürütme Komitesi'nde yer alan Sorumlu Kurum veya Kuruluşların; plan uygulamalarını izlemek ve çalışmalarını koordine etmek üzere bir sorumlu personel görevlendirmesine,

(5.) Her bir faaliyetin yürütülmesinden sorumlu kurum ve kuruluşun, her yıl **Kasım Ayı içerisinde**; yıl içerisinde faaliyetle ilgili yapılan çalışmalar, gerçekleşme durumu, yaşanan gelişmeler, varsa uygulamadaki aksaklıklar veya sıkıntılar, alınması gereken önlemler hakkında hazırladıkları **Faaliyet Raporu**'nu, sekreteryaya görevini üstlenen Orman ve Su İşleri Bakanlığı V. Bölge Müdürlüğü'ne iletilmesine,

(6.) Sorumlu kurum ve kuruluşlardan gelen Faaliyet Raporlarının Afyonkarahisar Şube Müdürlüğü tarafından değerlendirilerek **Yıllık İlerleme Raporu** hazırlanmasına,

(7.) 2016 – 2017 – 2018 yıllarında, yılda bir kez olmak üzere **Aralık Ayı'nın 3. veya 4. haftası içerisinde**, **Yürütme Komitesi Yıllık Değerlendirme Toplantısı**'nın yapılarak, **Yıllık Değerlendirme Raporu** hazırlanmasına,

(8.) Piyan - Eber Sarısı (Thermopsis turcica) Tür Eylem Planı Revize Raporu ve Eki Faaliyet Planı ile birlikte (27 Sayfa) olarak hazırlanmış olup, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğümüzün **18.11.2015 tarihli ve 29888077-440.02-23347 sayılı emri gereği** hazırlanmış olup, V. Bölge Müdürlüğümüzün uygun görüşüne sunularak, onaylanmasını takiben uygulamaların gerçekleştirilmesine;

Karar verilmiştir.

**PIYAN - EBER SARISI (Thermopsis turcica)
TÜR EYLEM PLANI REVİZE RAPORU
ONAY SAYFASI**

Hazırlayan

30 / 11 / 2015

İmza

Abdilkadir SEVİNÇ
Orman Mühendisi

Kontrol Edilmiştir

04 / 12 / 2015

İmza

Murat AKÇAKAYA
Şube Müdür V.

Tetkik Edilmiştir

10 / 12 / 2015

İmza

Turgut CİVRİ
Avcılık ve Yaban Hayatı Şube Müdür V.

Uygun Görüş İle Arz Olunur

16 / 12 / 2015

İmza

Resul DOĞAN
Bölge Müdür Yardımcısı

1958
ONAY

16 / 12 / 2015

İmza

Mehmet KUŞCU
Bölge Müdürü